

Inhoud

Proloog

1. Goedemorgen, hier is Radio Bagdad!
2. Samy is ziek
3. Op bezoek bij de bisschop
4. Ara
5. De wasserette
6. Het weeshuis
7. Dokter Omran
8. Waar is Noor?
9. Op zoek naar meer geld
10. Losgeld
11. Weer thuis
12. Wonderlijke dingen

Informatie over Open Doors

1. Goedemorgen, hier is Radio Bagdad!

‘Hallo, jongeman! Mag ik jou wat vragen stellen?’ Een man met een microfoon in zijn hand lacht Jeener breed toe.

Jeener deinst achteruit. Wie is die man? Geen Irakees, dat ziet hij direct.

Een tolk vertaalt snel de vraag, maar Jeener heeft het Engels al herkend. Zijn hart gaat sneller kloppen.

‘Ja hoor ...’ stamelt hij, terwijl hij de man met de microfoon met grote ogen aankijkt. Zou het een Amerikaan zijn? Het is in elk geval een westerling.

Achter hem staat een man met een enorme camera op zijn schouder. Vier bodyguards eromheen houden de omgeving scherp in de gaten.

‘Ik maak een documentaire over het leven in Bagdad en daarom stel ik allerlei mensen op straat vragen. Vertel eens, jongeman, hoe heet je, hoe oud ben je en waar kom je vandaan?’
‘Jeener, meneer, Jeener Rafi. Afgelopen maand ben ik veertien geworden. Ik woon in Bagdad, mijn vader heeft hier een drogisterij.’

De man knikt. ‘Oké, Jeener. Droom jij ervan om straks je vader op te volgen als drogist?’

Jeener schudt resoluut zijn hoofd.

‘Dan ben ik toch nieuwsgierig wat jouw toekomstdroom is. Of heb je die niet?’

Jeener knikt aarzelend.

‘Je hebt wel een droom?’ De man komt wat dichterbij en buigt

zich naar hem toe. De frisse geur van dure aftershave prikkelt zijn neus. Wat ruikt dat lekker!

‘Zou ik die droom mogen weten, Jeener?’

‘Ik wil hetzelfde worden als u.’

De man trekt zijn wenkbrauwen op. ‘Net als ik? Je bedoelt documentairemaker?’

Jeener knikt, hoewel hij niet precies weet wat dat woord betekent. Het is vast net zoiets als journalist. En dat wil hij zijn leven lang al worden.

‘Nou, dat is een mooie droom, Jeener.’ De man lacht. ‘Er zijn hier in deze stad verhalen genoeg om mooie verslagen over te maken.’

Hij stelt nog meer vragen – over school, over zijn vrienden uit de buurt, over vaders drogisterij.

Na een poosje kijkt de man met de microfoon de cameraman aan. ‘Genoeg zo?’

De cameraman steekt zijn duim omhoog.

Dan pakt de man een kaartje uit zijn zak. ‘Ik heb een idee, Jeener Rafi. Hier is mijn visitekaartje. Kijk, daar staat mijn naam en mijn e-mailadres. Jij gaat de komende tijd proberen een goed verslag te maken over een gebeurtenis in de stad. Een bom-aanslag, een kidnapping, of juist over iets heel leuks, een bruiloft of zo. En dat verhaal mail je mij. Maar ... je mailt pas als je zeker weet dat het verhaal supergoed is, dat het een uniek verhaal is. Als je een echte journalistenneus hebt, weet je dat, dan herken je dat. Verbaas me met je talent, Jeener, en dan zal ik ervoor zorgen dat jouw verhaal een plaatsje krijgt in mijn documentaire!’

Jeeners ogen beginnen te glanzen. 'Echt?!'

De man geeft hem een hand. 'Beloofd! Maar nogmaals ... alleen als het een knaller is. Slappe praatjes kan ik in mijn documentaire niet gebruiken.'

Als in trance loopt Jeener naar huis, het visitekaartje in zijn hand geklemd. Hij merkt niets van de enorme hitte die in de stad hangt; hij is eraan gewend. De oude thermometer naast het raam van de kapper wijst meer dan vijftig graden aan. De lucht trilt boven de geelgrauwe huizen.

Ook de duizend-en-een geluiden waar de stad altijd mee gevuld is, dringen niet tot hem door. Hij, Jeener Rafi, gaat journalist worden! Hij gaat een unieke reportage maken over een bijzondere gebeurtenis in de stad.

In de straten van Bagdad is altijd wel wat te beleven: een auto waarbij opeens rook onder de motorkap vandaan komt terwijl de eigenaar met zijn handen in het haar er rondjes omheen loopt omdat hij niet weet hoe hij nu thuis moet komen; twee vrouwen die voor een marktkraam luidkeels ruzie maken, een boer die probeert zijn waren aan de man te brengen en die achter een paar losgebroken kippen aan rent. Maar ja, dat zijn geen bijzonderheden.

Jeener krabt zich op zijn achterhoofd. Wat voor gebeurtenis zou die man nou echt goed genoeg vinden om in zijn documentaire op te nemen? Hij kan zo gauw niets bedenken. Misschien moet hij gewoon afwachten en goed zijn oren en ogen openhouden. Ondertussen kan hij al wel een beetje oefenen in journalist

zijn. Bijvoorbeeld een radioverslaggever, net als die man die hij wel eens hoort op vaders radio.

Beste stadsgenoten, hier is uw verslaggever Jeener Rafi, live uit Bagdad. Het is hier vandaag snikheet. De temperatuur is op dit moment tweeënvijftig graden. De lucht boven de gebouwen van onze stad trilt van de hitte. Maar nog geen uur geleden trilde de lucht nog van iets heel anders, want toen is er een enorme ontplofing geweest op het marktplein. Helaas ben ik zelf nog niet in de gelegenheid geweest om poolshoogte te nemen, maar volgens de laatste geruchten zijn er meerdere doden te betreuren. De bomaanslag is al de vierde deze week en ...

‘Moeder, ik ben weer thuis, hoor!’

Moeder staat met een verhit gezicht boven het fornuis en steekt haar hand op als begroeting. Jeener loopt door de betegelde gang die het woongedeelte verbindt met de drogisterij. In het magazijn zoekt hij een rustig plekje om na te denken. Hij voelt even aan zijn borstzakje, waarin hij al meer dan een jaar een potlood en een notitieboekje meedraagt, met allerlei aantekeningen over bomaanslagen, branden, ongelukken, vechtpartijen met de jongens uit de buurt en nog veel meer. Zou in zijn notities iets bruikbaar te vinden zijn?

‘Jeener! Jeener, waar zit je?’

De luide stem van vader galmt door het grote magazijn.

‘Ja vader, ik kom al ...’

Boven op een stelling komt Jeener in beweging. Een doos met flessen rinkelt. Zuchtend zet Jeener de microfoon waarmee hij zijn radioverslag wilde oefenen – een paarse deodorantfles – weer terug in de doos. Dan slaat hij zijn notitieboekje dicht en stopt het samen met de pen in zijn zak.

Hij kan ook nooit eens even rustig zitten! Altijd moet hij zijn vader helpen – klusjes doen, het magazijn vegen ... Op deze manier wordt hij nooit een echte verslaggever!

Lenig slaat hij zijn benen over de rand van de stelling en klimt langs de ruwe, ijzeren pijpen naar beneden.

In het midden van het magazijn is een langwerpige pad van zo’n drie meter breed. Aan beide zijden van het pad staan stellingen van twee hoog, waarop de voorraad van vaders drogisterij ligt. Jeener laat zijn ogen over de planken glijden. Steeds meer stellingen raken leeg, en blijven leeg. Vader doet enorm zijn best om de voorraden aan te vullen, maar het is steeds moeilijker om in het buitenland aankopen te doen, en vaders geld raakt ook op.

Jeener loopt naar het kantoortje. Het is eigenlijk niet meer dan een hoekje van het magazijn, afgeschoten met wat platen board.

In het kantoortje ziet Jeener zijn oudere zus Noor en vader zitten; op de tafel staat een doos.

‘Jeener, vier bestellingen. Ze moeten vanmiddag nog bezorgd worden.’

Jeener zucht. ‘Kan Noor de bezorggronde niet doen?’

Noors ogen lichten op. Kijk, zijn zus heeft er zin in. Kom op vader, zeg ja.

Maar vader schudt resoluut zijn hoofd. 'Te gevaarlijk, Jeener.' Noor zakt terug in haar stoel. 'Samen dan?' probeert hij nog. 'Ik ben al veertien, ik kan best op Noor letten.'

Vader lijkt te twijfelen. 'Toe papa, ik zit alle dagen binnen ...' zegt Noor zacht.

'Ach Noor, ik gun het je wel, maar denk eens aan Valentina ...' 'Papa, dat is al een jaar geleden! En haar kidnapping ging vast en zeker om wraak, omdat haar vader immers kolonel in het leger van Saddam Hoessein is geweest.'

Vader staat op en pakt de bestellijst uit de doos. Nu leest hij de adressen, weet Jeener. Hij loopt in zijn hoofd de bezorg-route, schat het risico in. Sommige gedeelten van Bagdad zijn echt heel gevaarlijk. Jeener stopt voor de zekerheid alvast het kruisje dat hij om zijn nek draagt goed onder zijn shirt. Verleden week nog had hij tijdens zijn bezorgronde een paar rake klappen gehad van een stel jongens. Christenhond hadden ze hem genoemd. Pff ... stelletje lafaards, konden ze wel, met z'n vieren tegen hem alleen?

Vader steekt Jeener de bestellijst toe. 'Goed, jullie mogen samen, maar kijk alsjeblieft goed uit!'

Noor springt overeind. 'Natuurlijk doen we voorzichtig, papa!' Jeener bekijkt het lijstje. Maar vier bestellingen? En dan ook nog zulke kleintjes! De zaken gaan niet goed, steeds meer klanten blijven weg. Ook trouwe klanten, die soms al jarenlang hun drogisterijspullen bij vader kochten, lijken opeens

de weg naar de winkel niet meer te weten. Omdat ze het niet meer kunnen betalen?

‘Het is niet veel, ik weet het’, zegt vader Sabah als hij Jeener het schamele lijstje ziet bekijken.

‘Vanmorgen was Nada Abdallah in de winkel, papa’, zegt Noor zacht.

Vaders gezicht staat onbewogen, maar Jeener weet dat hij in spanning afwacht wat Noor verder zal zeggen. De familie Abdallah is een van de grotere klanten.

‘Ze kwam zeggen dat ze van haar man niet meer bij ons mag kopen.’

‘Alleen maar omdat ... omdat vader ...?’ roept Jeener.

Vader legt zijn hand op Jeeners schouder. ‘Isa¹ zei het toch zelf, Jeener: “In de wereld zult gij verdrukking hebben.” Het zal misschien nog wel erger worden.’

Jeener schudt zijn hoofd. Dit is oneerlijk! Het is gemeen! Vader werkt zo hard, hij is niet duur, en hij is vaak de eerste die nieuwe producten in zijn winkel heeft.

Jeener pakt de doos onder zijn arm en loopt naar buiten. Noor springt overeind en komt hem achterna.

‘It’s unfair, isn’t it?’ zegt Noor, terwijl ze tegen een steentje schopt. *‘Yes, it is!’* zegt Jeener, maar dan breekt alweer zijn lach door. Zijn vrolijke karakter laat hem niet toe om lang boos of chagrijnig te zijn. Noor en hij proberen af en toe in het Engels met elkaar te praten. Jarenlang heeft er op het kruis-

1: Isa is de Arabische naam voor Jezus.

punt vlak bij hun huis elke dag een Amerikaanse tank op de uitkijk gestaan. Al snel had Jeener met zijn vrolijke gezicht een paar vrienden onder de soldaten gemaakt. Van hen had hij redelijk goed Engels leren praten. Hij kon ook al een beetje Spaans, omdat er onder de soldaten ook veel waren die Spaans spraken. Vader zegt dat hij een talenknobbel heeft, net als hijzelf. Op zijn beurt leert Jeener zijn zus ook een beetje Engels praten.

‘Ik ben nog steeds jaloers op jou, dat jij al die tijd met die soldaten kon praten. Wat zou ik graag net zo goed Engels kunnen spreken als jij. Soms is het helemaal niet leuk om een meisje te zijn!’

Ze lopen een steeg in. Aan het eind ervan spelen een paar kinderen met een bal. Een jongen komt op hen afgerend. ‘Ha, Jeener! Heb je mama’s medicijnen bij je? Je moet tegen je vader zeggen dat zijn drankje heel goed helpt.’

Jeener pakt een bruine fles uit de doos en geeft die aan de jongen.

‘Ik eh ... mama zegt dat ze binnenkort komt betalen. Papa’s werk is af en hij heeft nog geen nieuw werk gevonden.’

Jeener twijfelt. Het zou best waar kunnen zijn, er gaan steeds meer bedrijven failliet. Maar toch ... vader moet ook geld hebben, hij moet die dure medicijnen vaak helemaal uit het buitenland laten komen.

Noor legt haar hand op het hoofd van het ventje. ‘Ga de medicijnen maar gauw naar je mama brengen en zeg maar dat ze komt betalen als ze het geld ervoor heeft.’

De jongen kijkt haar dankbaar aan, rent dan snel weg en verdwijnt in een van de huizen.

‘Noor! Weet je wel hoeveel die fles kost? Misschien betalen ze nooit meer!’

‘Nou en? Wat is er belangrijker – dat die vrouw geneest en weer voor haar kinderen kan zorgen, of dat wij wat geld verdienen?’ Jeener kijkt zijn zus nadenkend aan. Eigenlijk heeft ze wel gelijk. Hij schudt zijn hoofd. Sommige dingen zijn gewoon te moeilijk om over na te denken.

Hij kijkt op het lijstje en leest het volgende adres hardop voor. ‘De Muhitstraat.’

‘Poeh, dat is een eind lopen, broertje!’ zegt Noor. ‘Laat mij die lijst eens zien ... Kijk, dat andere adres ligt bijna op de route, dat doen we eerst. Anders kunnen we straks dat hele eind weer terug.’

Als ze vlak bij het marktplein zijn, staat Jeener stil. Hij ruikt wat – de lucht van verbrand rubber ... Opletten nu! Hij moet het slim spelen, zodat Noor niet merkt wat hij van plan is, want die is er natuurlijk gelijk op tegen.

‘Laten we dit straatje nemen, Noor, dan lopen we meer in de schaduw.’

Gelukkig, ze lijkt geen argwaan te hebben. Nu nog een paar steegjes door ...

‘Hé Jeener, waarom lopen we zo’n rare route? We hebben vader beloofd dat we op de hoofdstraten zouden blijven.’

‘Dit is korter’, mompelt hij halfluid.

‘Korter? Hm, volgens mij maakt het maar weinig uit.’

Noor kijkt om zich heen. Een paar mannen die voor een vervallen huis rondhangen, kijken Noor ongegeneerd aan. Noor trekt de sjaal die ze om haar nek heeft, over haar haren. ‘Jeener, ik wil hier weg!’ sist ze.

‘Kom mee, hier de bocht om, dan zijn we er, Noor.’

Dan staan ze aan de rand van het marktplein. Een brandweervagen spuit met een waterkanon de straat schoon. Midden op het plein staat een uitgebrande auto. Een tiental meters verderop liggen een paar zwarte zeilen met iets bobbeligs eronder. Jeener telt ze: drie stuks; dat valt mee. Vorige week was er nog een aanslag met elf doden. Even huivert hij. Dan maakt hij van zijn rechterhand een vuist en houdt die als een microfoon voor zijn mond.

Beste luisteraars, ik sta hier op de plaats waar het even geleden allemaal gebeurde. Met één grote klap werd een auto totaal aan flarden gereten. De brokstukken vlogen over het hele marktplein. Een groot aantal mensen raakte gewond. Drie van de marktbezoekers zullen echter nooit meer thuiskomen. De zoveelste terreurdaad van een stelletje lafaards die drie onschuldige burgers het leven heeft gekost. En waarom ...? Wat zijn ze ermee opgeschoten?

Noor trekt aan zijn arm. ‘Jeener, wat doe je, wat sta je allemaal te brabbelen?’

Snel laat hij zijn arm zakken. ‘Eh ... ik hield mijn hand voor mijn neus, het stinkt hier zo.’

Jammer dat Noor er nou bij is. Zij weet niets van zijn grote droom en hij gaat haar die niet vertellen ook. Ze zou hem er vast om uitlachen.

Bij het volgende adres is niemand thuis. Noor kijkt op de lijst. 'Het is al betaald', zegt ze. 'Zet het pakje maar achter die steen bij de voordeur, dan vinden ze het wel als ze thuiskomen.'

Het derde adres is een heel groot huis aan de rand van de wijk Dora, waar zij zelf ook wonen.

'Wauw, die mensen zijn vast erg rijk', zegt Jeener.

'Ben jij hier ook nog nooit geweest?' vraagt Noor.

'Nee. Zou dit een nieuwe klant zijn?'

'Ik denk het. Laat mij het pakje maar afgeven.'

Noor loopt naar de voordeur. Een man in een zwart pak doet open. Om zijn nek heeft hij een touwtje waaraan aan zilveren kruis bungelt.

'Aha, mijn bestelling. Dank jullie wel, kinderen.' Hij betaalt de rekening. Dan kijkt hij links en rechts de straat in en dempt zijn stem. 'Zeg, ik hoorde dat jullie vader christen is. Klopt dat?'

Nauwelijks zichtbaar knikt Jeener. Noor schuifelt wat achteruit.

De man houdt zijn hoofd een beetje schuin en kijkt Jeener doordringend aan. 'En ik hoorde ook dat hij in zijn apotheek soms een groep mensen ontvangt. Klopt dat ook?'

Jeener voelt dat Noor hem achter aan zijn shirt trekt.

'Eh ... we moeten gaan meneer, we hebben nog heel veel bestellingen rond te brengen', zegt hij gehaast.

‘Ja natuurlijk, ik begrijp het, maar zeg tegen je vader dat er in de Sint-Petruskerk ook plaats is voor bekeerde moslims.’ Hij knikt hen minzaam toe en sluit dan zacht de deur.

Jeener en Noor kijken elkaar stomverbaasd aan. ‘Wie was dat?’ vraagt Jeener.

‘Een of andere bisschop. Ik weet het niet zeker, maar ik denk dat die bisschop het maar niets vindt dat vader behalve drogist ook evangelist is. Heb jij zijn naam nog onthouden?’

‘Op de bezorglijst staat bisschop Majid. En hij had het over de Sint-Petruskerk.’

Door de hete straten lopen ze terug naar huis. ‘Moest jij trouwens niet naar school vandaag?’ vraagt Noor.

‘Nee, de meester ging naar de begrafenis van een neef.’

‘Bomaanslag zeker?’

Jeener schudt zijn hoofd. ‘Dat dachten wij in de klas ook. Maar nee, zijn neef was erg ziek. De meester zei dat sterven aan een ziekte iets bijzonders wordt in ons land.’

Noor trekt Jeener opzij voor een rokend en pruttelend vrachtautootje dat hoog beladen is met watertonnen.

‘Zeg Noor, zou het in Irak nog eens echt vrede worden?’

‘Als God het wil, dan wordt het vrede.’

‘En als Hij het nou eens niet wil?’

Noor zwijgt even. ‘Maar dat weten wij niet, toch? En daarom moeten we er elke dag om bidden.’

Ja ja, bidden – dat doet hij zo vaak en zo veel. Om vrede, om veiligheid. Hij bidt voor vader, voor moeder, voor zijn kleine

broertje Samy, die nu hij net vijf is geworden, alleen buiten mag spelen. Voor Vivian, zijn zusje van negen, dat op straat zo geplaagd werd omdat ze een liedje zong over Isa. Hij bidt voor moeder, die de laatste tijd zo angstig is. En ook voor Noor, die al zestien is en dus extra veel gevaar loopt om gekidnapt te worden. Maar hij merkt zo weinig dat al dat bidden helpt.

‘Hé Jeener, waar ben je?’ Noor geeft hem een duwtje.

‘O sorry, ik was in gedachten. Wat is er?’

‘Ik vroeg of je school leuk vindt.’

Jeener haalt zijn schouders op. ‘Ik wil er graag veel leren, maar dat lukt haast niet. Er zitten soms wel vijftig kinderen in de klas. Er zijn te weinig stoelen en tafels, veel te weinig boeken en schriften, en het is er nooit stil. Want denk jij, Noor? Zouden de scholen beter zijn geweest toen Saddam Hoessein nog president was?’

Noor haalt haar schouders op. ‘Misschien wel. Het schijnt dat veel dingen toen beter waren. Maar aan de andere kant – niemand had toen vrijheid. De geheime dienst loerde op iedereen en voor je het wist zat je in de gevangenis.’

Ze lopen zwijgend naast elkaar door de nauwe straatjes van de binnenstad. Het wordt steeds drukker op straat nu ze dichterbij het centrum van Dora komen.

Opeens suist er een steen vlak langs het hoofd van Jeener. Geschrokken duikt hij in elkaar en kijkt snel om zich heen. Dan ziet hij hen – een paar jongens, half verscholen achter een muurtje. ‘Je vader is een afvallige!’ roept er een. Een ander bukt om een nieuwe steen te pakken. Snel grijpt Jeener Noor bij

haar mouw. Wegwezen hier! Rennend verlaten ze het steegje. 'Probeer hen te negeren, Jeener, je doet er toch niets aan', zegt Noor.

Terwijl ze zwijgend het laatste stuk naar huis lopen, doet Jeener in zijn hoofd verslag.

Beste luisteraars, ik kom zojuist terug van een rondje door onze mooie, oude stad. Onderweg zagen we de nasleep van een bomaanslag, we hadden een korte ontmoeting met een vreemde bisschop en net voordat we thuiskwamen, werd er een steen naar mijn hoofd gegooid. We konden ons maar net in veiligheid brengen. Luisteraars, u hoort het: het leven van een jongen van wie de vader christen is geworden, is onzeker en gevaarlijk.

Jeener schudt zijn hoofd. Nee, dit is een stom radioverslag. Veel te weinig nieuwe informatie, geen echt interessante punten. In gedachten drukt hij op de deleteknop. Opname gewist wegens slechte kwaliteit. Als hij een echte verslaggever wil worden, moet hij met heel wat beters komen!

